

"Brukerbetaling for pleie- og omsorgstjenester"
Uttalelse fra Sarpsborg kommune til høringsnotat av 23. mars 2004

Til hovedspørsmål I:

Bør dagens todelte system for brukerbetaling og finansiering i hovedtrekk videreføres, eller er det behov for større endringer?

Sarpsborg kommune (SK) er av den oppfatning at det er behov for en omlegging av brukerbetaling i og utenfor institusjon, slik at denne blir samkjørt og uavhengig om man bor og mottar tjenestene i institusjon, omsorgsbolig eller annen bolig. SK er samtidig opptatt av at en slik omlegging av betalingen ikke må gjøres unødige komplisert og derved påføre kommunene og tjenesteapparatet nye oppgaver som går på bekostning av de brukerrettede tjenestene.

Til hovedspørsmål II:

Vil et enhetlig system for brukerbetaling der betalingen knyttes til bolig, daglige utgifter og egenandeler for de faktiske tjenester som ytes, være mer hensiktsmessig enn dagens todelte system for brukerbetaling i og utenfor institusjon?

SK vurderer det slik at et enhetlig, tjenestebasert system for brukerbetaling vil være mer hensiktsmessig enn dagens todelte system. Det vil fjerne en kunstig forskjell mellom boformer som er blitt stadig mer like og som i mange tilfeller dekker tilnærmet samme funksjon. SK er av den oppfatning at det å gi boerne i og utenfor institusjon samme rettigheter, vil føre til at kvalitative hensyn som den enkeltes integritet, verdighet, mestringsevne og mulighet til å gjøre valg, vil kunne styrkes.

Ulempen med et tjenestebasert betalingsystem kan være at det, selv om det blir mer oversiktlig, vil være mer ressurskrevende å forvalte. Dette må det tas høyde for ved evt. innføring. SK antar at det må arbeides med en del praktiske tillempinger for at et slikt system skal fungere mest mulig effektivt. Det er mange pasienter i sykehjemmene som ikke er i stand til å foreta rasjonelle valg og bestillinger, bl.a. på grunn av demens og aldring. Man må finne gode systemer og avtaler med pårørende og hjelpeverger, slik at pasientene kan bli ivaretatt på en god måte, samtidig som driften gjøres rasjonell.

Til hovedspørsmål III:

Bør staten fastsette regler for nivået på brukerbetaling, og i tilfelle i hvilken grad, eller bør dette være opp til den enkelte kommune?

Sarpsborg kommune er av den oppfatning at staten bør bestemme skjermingsordningene, det vil si hvilke ordninger som evt. bør skjermes fra betaling. Det vurderes også hensiktsmessig at staten fastsetter betalingen for de tjenester som er helserettet, for å sikre mest mulig enhetlig praksis for helsetjenestene. Satser for betaling av husleie, hjemmetjenester, mat o.l. må fastsettes lokalt av den enkelte kommune.

SK er av den oppfatning at det er riktig å revurdere betalingsfritaket for hjemmesykepleie og annen personrettet hjelp. En moderat, inntektsbasert betaling vil kunne bidra til å regulere etterspørselen i noen grad og også bedre kommunens forutsetning for å møte en forventet økende etterspørsel i årene som kommer med en

økende andel eldre i befolkningen. Det at denne tjenesten i dag ikke er regulert med egenbetaling, kan være medvirkende til å noen brukere ønsker seg mer hjelp enn hva det er grunn til å tro de ville etterspurt dersom de måtte betale noe for tjenesten.

Det er viktig å understreke at betalingen her ikke må være av en slik størrelse at den kommer til hinder for at enhver får den tilgang til helsetjenester som er nødvendig. Det bør også vurderes unntaksordninger i de tilfeller hvor pasienten ikke ønsker bistand av økonomiske hensyn, men hvor helsetjenesten ser at dette er påkrevet. Evt. skjermingsordninger som gir betalingsfritak bør være inntektsavhengige, dvs. at lavinntektsgrupper gis fritak, mens øvrige grupper må betale økende egenandel med økende inntekt.

Hovedspørsmål IV:

Bør kommunens helhetlige finansieringsansvar for tilbudet til beboere i institusjon utvides til å omfatte en større gruppe brukere av pleie- og omsorgstjenester, f.eks. beboere i omsorgsboliger?

Kommunens finansieringsansvar for tilbudet til beboere i institusjon bør ikke utvides til å omfatte en større gruppe brukere. Dette vil for det første skape uhenksomme skiller mellom omsorgsboliger og andre kommunale boliger eller private hjem. For det andre vil et slikt utvidet finansieringsansvar frata beboere i omsorgsboliger en del av friheten og ansvaret de har på linje med den øvrige befolkning. Dette ville etter SKs oppfatning innebære at man går i feil retning i forhold til å myndiggjøre beboerne og normalisere tjenestene, jfr. andre sosial- og helsepolitiske reformer. For det tredje ville en slik omlegging føre til behov for mer kommunale ressurser til å forvalte velferdsordninger lokalt. Dette vil bety uhenksomme bruk av ressurser.

Kommunal finansiering av bostøtte i omsorgsboliger, hjelpemidler til pleie- og omsorgsformål til alle innbyggere og legemidler/sykepleiemateriell i omsorgsboliger, vurderer vi ikke som et realistisk eller aktuelt alternativ. Det er bl.a. svært lite hensiktsmessig å skille omsorgsboliger med oppstartingsstilskudd fra andre boliger. Dessuten ville en lokal forvaltning av alle disse oppgavene være lite rasjonelt.

SK vurderer kommunal finansiering av hjelpemidler til pleie- og omsorgsformål som svært uhenksomme. Ved kommunal finansiering tror vi at brukernes tilbud vil kunne komme til å variere i langt større grad enn i dag. Kommunal finansiering vil føre til et økt fokus på ressursbruk og kunne komme til å gå ut over andre tjenester til brukerne.

Hovedspørsmål V:

Bør beboere i institusjon ha de samme rettigheter som brukere utenfor institusjon i forhold til hjelpemidler fra folketrygden, legemidler på blå resept og Husbankens bostøtteordning?"

SK er av den oppfatning at innføring av statlig bostøtte i institusjon vil ha en viktig funksjon for å bringe den enkelte pasients bostøtter ned til et forsvarlig nivå. Dessuten likestiller det beboerens situasjon med det som gjelder for andre personer utenfor institusjon.

Statlig finansiering av bostøtte i institusjon vil etter SKs oppfatning ikke påvirke kommunens bruk av institusjonene.